

Informácia k uplatňovaniu základnej sadzby DPH

Daňové riaditeľstvo SR vydáva túto informáciu s cieľom usmernenia platiteľov DPH nakoľko medzi podnikateľskou verejnosťou eviduje na prelome rokov 2010 - 2011 nesprávne výklady uplatňovania základnej sadzby DPH.

S účinnosťou od 1.1.2011 došlo k dočasnému zvýšeniu základnej sadzby DPH z 19 % na 20 %. Pri používaní sadzby DPH je potrebné vychádzať z ustanovenia § 27 ods. 3 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o DPH), ktoré znie: **pri zmene sadzby DPH sa použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba DPH platná v deň vzniku daňovej povinnosti.**

To znamená, že pre správne uplatnenie sadzby DPH je potrebné v prvom rade správne stanoviť deň vzniku daňovej povinnosti, pretože **ak daňová povinnosť vznikla v roku 2010**, uplatní platiteľ **19 % sadzbu DPH**, a **pokiaľ daňová povinnosť vzniká v roku 2011**, uplatní platiteľ **20 % sadzbu DPH**.

Daňová povinnosť pri dodaní tovaru resp. služby je upravená v § 19 zákona o DPH. V najčastejších prípadoch v praxi daňová povinnosť vzniká dňom dodania tovaru (§ 19 ods. 1 zákona o DPH), resp. dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH) resp. dňom prijatia zálohy - preddavku na budúcu dodávku (§ 19 ods. 4 zákona o DPH).

Daňovú povinnosť pri nadobudnutí tovaru v tuzemsku z iného členského štátu rieši § 20 zákona o DPH.

Príklad č. 1

Platiteľ DPH dodal tovar, podliehajúci základnej sadzbe DPH, svojmu odberateľovi dňa 30.12.2010. Faktúru za dodávku tovaru vyhotovil 5.1.2011. Je povinný uplatniť k dodávke 20% sadzbu DPH, keďže faktúru vyhotovuje už v roku 2011?

Odpoveď:

Daňová povinnosť vznikla platiteľovi DPH v súlade s § 19 ods. 1 zákona o DPH dňom dodania tovaru, t.j. 30.12.2010, a teda k dodávke uplatní 19 % sadzbu DPH. Na uvedené nemá vplyv skutočnosť, že faktúra je vyhotovená v roku 2011. Platiteľ DPH je povinný v súlade s § 71 ods. 1 zákona o DPH vyhotoviť faktúru do 15 dní od vzniku daňovej povinnosti, t.j. v uvedenom prípade najneskôr 14.1.2011.

Príklad č. 2

Hotel, platiteľ DPH, poskytol ubytovacie a stravovacie služby zákazníkovi v období od 27.12.2010 do 15.1.2011. Zákazník zaplatil pri odchode dňa 15.1.2011. Uplatní sa na služby dodané do 31.12.2010 (od 27.12. do 31.12.2010) 19 % sadzba DPH a na služby dodané v roku 2011 (od 1.1.2011 do 15.1.2011) 20 % sadzba DPH?

Odpoveď:

V uvedenom prípade vzniká daňová povinnosť v súlade s § 19 ods. 2 zákona o DPH dňom dodania služby, t.j. 15.1.2011. To znamená, že hotel uplatní k celkovej cene dodaných služieb základnú sadzbu DPH platnú v čase vzniku daňovej povinnosti vo výške 20 %.

Príklad č. 3

Cestovná kancelária si v hoteli, ktorý je platiteľom DPH, objednala pobyt v období od 27.12.2010 do 15.1.2011. Cestovná kancelária dňa 15.12.2010 zaplatila 100 % zálohu na celý pobyt. Je hotel povinný pri ukončení pobytu odvieť do štátneho rozpočtu rozdiel DPH vo výške 1 % vyplývajúci z rozdielu sadzby dane?

Odpoveď:

V prípade, ak hotel prijal platbu pred poskytnutím služby vo výške 100 % ceny dohodnutej za službu, vzniká mu daňová povinnosť podľa § 19 ods. 4 zákona o DPH dňom prijatia platby vo výške 100 % ceny za budúce poskytnutie služby, t.j. ak bola prijatá platba v roku 2010, platiteľ na prijatú platbu uplatní 19 % sadzbu DPH a na prijatú platbu vyhotoví faktúru do 15 dní od vzniku tejto daňovej povinnosti. Následne pri poskytnutí služby dňa 15.1.2011 platiteľovi DPH už nevzniká daňová povinnosť, pretože mu vznikla v roku 2010 prijatím platby v 100 % výške ceny služby. V súlade s § 71 ods. 1 zákona o DPH je platiteľ DPH povinný vyhotoviť faktúru najneskôr do 15 dní od vzniku daňovej povinnosti. Vzhľadom k tomu, že platiteľovi DPH poskytnutím služby už nevzniká žiadna daňová povinnosť, nemá ani dôvod vyhotoviť faktúru na účely DPH. Platiteľ vyhotoví len účtovný doklad, v ktorom vyúčtuje dodanú službu a odpočíta prijatú zálohu. V účtovnom doklade uvedie DPH v 19 % sadzbe DPH, pretože v takejto sadzbe mu vznikla aj daňová povinnosť. Hotel nemá povinnosť odvodu 1 % DPH z titulu zmeny sadzby DPH.

Príklad č.4

Spoločnosť A, platiteľ DPH si dňa 15.9.2010 objednala výrobu špeciálnych oceľových konštrukcií od spoločnosti B, platiteľa DPH. Tovar bude vyrobený a dodaný vo februári 2011. V rámci zmluvných podmienok boli dohodnuté nasledovné platby – zálohy: 30 % pri objednaní tovaru a 60 % v decembri 2010; doplatok ceny pri dodaní tovaru vo februári 2011. Kedy vzniká daňová povinnosť pri dodaní tovaru a aká sadzba DPH sa uplatní pri konečnom vyúčtovaní tovaru vo februári 2011?

Odpoveď:

V uvedenom prípade vzniká daňová povinnosť v roku 2010 z titulu prijatia platieb pred dodaním tovaru a v roku 2011 z titulu dodania tovaru. Spoločnosť B zdaní v septembri 2010 prijatú zálohu vo výške 30 % z dohodnutej ceny za dodanie tovaru sadzbou DPH 19 % a v decembri 2010 zdaní prijatú zálohu vo výške 60 % z dohodnutej ceny za dodanie tovaru sadzbou DPH 19 %. Na prijaté zálohové platby je spoločnosť B povinná vyhotoviť faktúry do 15 dní od prijatia jednotlivých platieb. Pri dodaní oceľových konštrukcií vo februári 2011 urobí vyúčtovanie, t.j. vyhotoví faktúru, v rámci ktorej odpočíta zaplatené zálohy, ktoré už boli zdanené 19%

sadzbu DPH a 20 % sadzbou DPH zdaní už len zostávajúcich 10 % z dohodnutej ceny za dodanie tovaru, ktorá zostáva k úhrade.

Príklad č. 5

Spoločnosť A, platiteľ DPH, zaplatil dňa 28.12.2010 nájomné za I. polrok 2011 spoločnosti B, platiteľovi DPH, ktorému platba nabehla na účet 30.12.2010. V zmluve o prenájme sa spoločnosti dohodli, že nájom bude zdaňovaný podľa § 38 ods. 5 zákona o DPH. Spoločnosť B 10.1.2011 vystavila faktúru za nájomné na I. polrok 2011. K cene prenájmu uplatnila 20 % sadzbu DPH, nakoľko od 1.1.2011 došlo k zvýšeniu sadzby DPH a služba prenájmu sa týka obdobia od 1.1.2011 do 30.6.2011. Postupovala správne?

Odpoveď:

Spoločnosť B nepostupovala správne. Daňová povinnosť v uvedenom prípade vznikla v súlade s § 19 ods. 4 zákona o DPH dňom prijatia platby, t.j. 30.12.2010. Spoločnosť B bola povinná do 15 dní od vzniku daňovej povinnosti vyhotoviť faktúru s tým, že k cene nájmu mala uplatniť 19 % sadzbu DPH. Uvedené neovplyvňuje skutočnosť, že prenájom sa týka obdobia I. polroka 2011 a k zvýšeniu sadzby DPH došlo s účinnosťou od 1.1.2011.

Príklad č. 6

Spoločnosť A, platiteľ DPH, si od špedičnej spoločnosti B, platiteľa DPH, objednala prepravu tovaru z Košíc do Bratislavy. Spoločnosť B objednala prepravu tovaru u dopravcu - spoločnosti C, platiteľa DPH. Preprava bola uskutočnená 27.12.2010. Dopravca vyhotovil faktúru za uskutočnenú prepravu tovaru s uplatnením 19 % sadzby DPH dňa 10.1.2011. Špedičná spoločnosť dostala faktúru 14.1.2011. Dňa 24.1.2011 vyhotovila faktúru pre zákazníka – spoločnosť A s uplatnením 19 % sadzby DPH, nakoľko preprava bola uskutočnená v roku 2010. Postupovala správne?

Odpoveď:

Špedičná spoločnosť obstarala prepravu tovaru vo svojom mene pre inú osobu a v súlade s § 9 ods. 4 zákona o DPH platí, že službu sama prijala a sama dodala. Pri takomto obstaraní služby sa služba považuje za dodanú v zmysle § 19 ods. 6 zákona o DPH dňom vyhotovenia faktúry, ktorou obstarávateľ požaduje úhradu za službu, a ak faktúra nie je vyhotovená do konca tretieho kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola služba dodaná, daňová povinnosť vzniká posledným dňom tretieho kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola služba dodaná. V uvedenom prípade vznikla špedičnej spoločnosti daňová povinnosť dňa 24.1.2011, t.j. dňom vyhotovenia faktúry. To znamená, že k cene prepravnej služby mala špedičná spoločnosť uplatniť sadzbu DPH vo výške 20 %.

Príklad č. 7

Spoločnosť s.r.o., platiteľ DPH, kúpil od osoby identifikovanej pre daň v Holandsku tovar, ktorý bol z Holandska na Slovensko prepravený v mesiaci december 2010. Spoločnosť prijala tovar na sklad 28.12.2010. Holandský dodávateľ vyhotovil faktúru dňa 26.1.2011 a spoločnosť dostala faktúru 31.1.2011. Spoločnosť zdanila tovar v zdaňovacom období december 2010 sadzbou DPH 19 %. Postupovala správne?

Odpoveď:

Spoločnosť nepostupovala správne. Daňová povinnosť pri nadobudnutí tovaru v tuzemsku z iného členského štátu vzniká v súlade s § 20 zákona o DPH buď 15. deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, keď sa uskutočnilo nadobudnutie tovaru, alebo dňom vyhotovenia faktúry, ak bola faktúra vyhotovená pre nadobúdateľa tovaru pred týmto 15. dňom. V uvedenom prípade vznikla spoločnosti A daňová povinnosť 15.1.2011. To znamená, že spoločnosť mala tento nákup zahrnúť do zdaňovacieho obdobia január 2011 a uplatniť 20 % sadzbu DPH.

Príklad č. 8

Platiteľ DPH kúpil od osoby identifikovanej pre daň v Spolkovej republike Nemecko tovar, ktorý bol na Slovensko prepravený v mesiaci december 2010. Platiteľ prevzal tovar na sklad 30.12.2010. Dodávateľ vyhotovil faktúru dňa 29.12.2010, ktorá prišla spolu s tovarom. Platiteľ DPH zdaniť tovar v zdaňovacom období december 2010 s uplatnením sadzby DPH 19 %. Postupoval správne?

Odpoveď:

Platiteľ DPH postupoval správne. Daňová povinnosť pri nadobudnutí tovaru v tuzemsku z iného členského štátu vzniká v súlade s § 20 zákona o DPH buď 15. deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, keď sa uskutočnilo nadobudnutie tovaru, alebo dňom vyhotovenia faktúry, ak bola faktúra vyhotovená pre nadobúdateľa tovaru pred týmto 15. dňom. V uvedenom prípade vznikla daňová povinnosť dňom vyhotovenia faktúry, t.j. 29.12.2010 a platiteľ bol povinný zdaňovať nadobudnutie tovaru z iného členského štátu v tuzemsku s uplatnením 19 % sadzby DPH.

V prípade, že dochádza k úplnému alebo čiastočnému zrušeniu dodávky tovaru alebo služby, úplnému alebo čiastočnému vráteniu tovaru resp. dochádza k zníženiu ceny po vzniku daňovej povinnosti alebo zvýšeniu ceny tovaru alebo služby, ide o opravu základu dane, v súlade s § 25 zákona o DPH. **Pri oprave základu dane sa, v súlade s § 25 ods. 7 zákona o DPH, použije sadzba DPH, ktorá bola platná v čase vzniku daňovej povinnosti pri zdaniteľnom obchode, na ktorý sa oprava základu dane vzťahuje.**

Príklad č. 9

Zákazník si dňa 15.12.2010 kúpil topánky. Platbu uskutočnil v hotovosti. Obchodník, platiteľ DPH uplatnil k predajnej cene topánok sadzbu DPH 19 %. V dôsledku nekvality materiálu došlo k obmedzeniu funkčnosti topánok a zákazník ich v januári 2011 reklamoval a topánky vrátil. Po prešetrení bola reklamácia uznaná vo februári 2011 a zákazníkovi bola vrátená plná cena topánok. Ako má správne postupovať obchodník pri oprave základu dane?

Odpoveď:

Pri úplnom vrátení tovaru dochádza k oprave základu dane v súlade s § 25 zákona o DPH. Pri oprave základu dane sa použije sadzba DPH, ktorá bola platná v čase vzniku daňovej povinnosti pri zdaniteľnom obchode, na ktorý sa oprava základu dane vzťahuje. To znamená, že obchodník pri oprave základu dane uplatní 19 % sadzbu DPH, ktorá bola platná v čase dodania – v decembri 2010.

Príklad č. 10

Spoločnosť A, platiteľ DPH, kúpil od spoločnosti B, platiteľa DPH, kancelársky nábytok v mesiaci november 2010. Faktúra za dodanie tovaru bola vyhotovená 26.11.2010 s uplatnením 19 % sadzby DPH. Vo februári 2011 bola spoločnosťou B uznaná reklamácia 2 ks stoličiek a jednej policovej skrine a došlo k vráteniu tohto tovaru. Spoločnosť B vystavila 10.2.2011 dobropis k pôvodnej dodávke a vrátila alikvotnú časť hodnoty plnenia. Pri oprave základu dane použila sadzbu DPH 20 % z dôvodu, že k vráteniu tovaru došlo v čase platnosti tejto základnej sadzby DPH. Postupovala správne?

Odpoveď:

Spoločnosť B nepostupovala správne. U uvedenom prípade došlo k čiastočnému vráteniu dodávky tovaru. V tejto súvislosti dochádza k oprave základu DPH, a preto je potrebné v zmysle § 25 ods. 7 použiť sadzbu DPH, ktorá bola platná v čase vzniku daňovej povinnosti, t.j. 19 % sadzbu DPH. Spoločnosť A je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o DPH povinná opraviť odpočítanú DPH v zdaňovacom období, v ktorom platiteľ DPH dostal doklad o oprave základu dane.

Príklad č. 11

Dodávateľ tovaru (napr. elektrina, voda, plyn), platiteľ DPH, na základe zmluvy účtuje odberateľovi presne odobraté množstvo tovaru za obdobie od 1. 11.2010 do 31.1.2011. Odberateľ neplatil žiadne zálohové platby. S akou sadzbou DPH má dodávateľ vyfakturovať danú dodávku tovaru? Môže dodávateľ pomerne rozdeliť fakturované množstvo dodaného tovaru do 31.12.2010 a uplatniť 19 % sadzbu DPH a množstvo dodaného tovaru od 1.1.2011 do 31.1.2011 a uplatniť 20 % sadzbu DPH?

Odpoveď:

Platiteľ DPH dodáva v tuzemsku opakovane tovar za určité časové obdobie, ktoré začalo v roku 2010 a končí v roku 2011. Deň dodania tovaru určený v súlade s § 19 ods. 3 zákona o DPH, je posledný deň daného obdobia, t.j. 31.1.2011. Platiteľ DPH v danom prípade uplatní k dodávke tovaru 20 % sadzbu DPH, ktorá je platná v čase vzniku daňovej povinnosti. Daňová povinnosť vzniká podľa § 19 ods. 1 zákona o DPH v deň dodania tovaru, t.j. 31.1.2011.

*Vypracovalo: Daňové riaditeľstvo SR Banská Bystrica
sekcia metodiky daní, odbor služieb pre verejnosť
február 2011*